

УДК 34.01

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-4-39-45

Артем ГЕРАСИМОВ[©]
курсант

Андрій ТОКАР[©]
викладач

Олег ЗАВИСТОВСЬКИЙ[©]
викладач

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ «РОЗБИТИХ ВІКОН» ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ Й ПЕРЕВАГИ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ В ПРАВООХОРОННУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Застосування ефективного підходу під час роботи правоохоронної системи України є дуже важливим фактором, що прямо впливає на розповсюдженість та поширеність злочинності в державі. Для обрання раціонального методу боротьби з проявами неповаги до суспільства покликані наукові дослідження. Під час написання статті було використано такі методи дослідження: опис, аналіз, синтез, порівняння. Матеріалом для дослідження стали зарубіжні та вітчизняні наукові роботи (статті, журнали та публікації за напрямом дослідження даної тематики).

Ключові слова: «теорія розбитих вікон», наскрізна злочинність, психологічний вплив, відсутність порядку, сигнал до вчинення кримінально-протиправних дій.

Постановка проблеми. Основною проблемою сучасної злочинності є психологічне ставлення українського суспільства до вчинюваних суспільно-небезпечних дій. Інакше кажучи, людей не дуже хвилює стан навколишнього середовища. Українці, постійно бачать прояви неповаги до суспільства зі сторони інших (не важливо, що це: викинутий папір біля магазину або несплачена поїздка у транспорті), і завчасно програмують у свідомості, що ці явища – у межах етичних норм.

Поліцейські ж підрозділи мають слідкувати за всіма правопорушеннями, що скоюються в межах адміністративно-територіальної одиниці. У більшості випадків тяжкі та особливо тяжкі злочини є наслідком не приділення достатньої уваги проявам хуліганської поведінки у суспільстві, що не вважається тяжким злочином та не тягне за собою серйозного покарання. Кожен порушник має бути покараний – це положення, яке несе в собі основну засаду теорії «розбитих вікон», що дуже активно практикувалася і практикується в наш час у багатьох розвинених державах світу насамперед США.

На даний момент ця теорія не має загальної розповсюдженості, бо наразі здійснюється досконале вивчення її основних проблем та переваг застосування. На терені українського суспільства вона не набула широкого поширення. Тому варто чітко встановити та визначити доцільність і ефективність впровадження зазначеної теорії, що може бути дуже корисною для пошкваллення діяльності сучасної української поліції.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблеми та переваги впровадження даного підходу активно досліджувалися у XX-XXI століттях у

© А. Герасимов, 2021
herasymoff@gmail.com

© А. Токар, 2021
andreika6909@gmail.com

© О. Завістовський, 2021
k_tsp@dduvs.in.ua

багатьох країнах світу. Сутність цього психологічного феномену та його особливостей досліджували такі вчені та кримінологічні практики: Б. Харкур, К. Стербенц, Р. Тейлор, К. Салліван, М. Гладуел, Д. Келінг, Д. Вілсон.

Мета статті – визначити основні проблеми та переваги впровадження ідеї «Теорії розбитих вікон» на терені українського суспільства, охарактеризувати ознаки та особливості цієї теорії, з'ясувати шляхи її раціонального та ефективного застосування у межах поліцейського середовища та вплив на результат роботи поліцейських підрозділів, які використовуватимуть засади даної теорії.

Виклад основного матеріалу. 80-ті роки 20-го століття стали відомі для Нью-Йорка як «пекельне пекло». Нікого не дивували такі показники злочинності в місті: понад 1500 тяжких злочинів щодня, десь по 6 умисних вбивств за добу. Ніч була найнебезпечнішим часом для прогулянок містом, метро було найризикованішим видом пересування навіть у денний час. Грабіжники та жебраки заповнили підземні переходи – вони вважалися невід'ємною складовою нью-йоркського суспільства. Брудні й сирі платформи без якісного освітлення, вагони були переповненні сміттям, стіни та стеля були до жаху покриті графіті.

Про нью-йоркський підземний перехід у ті часи говорили так: «Відстояв нескінченну чергу за жетонами, я спробував опустити його в турнікет, але помітив, що апарат прийому монет поламаний. Біля нього стояв якийсь волоцюга (який дійсно і зламав його), тепер він заявляв, що всі пасажери повинні віддавати жетони особисто йому. Один з його друзів нахилився до приймача монет і витягав зубами застрягли жетони. Пасажери були настільки налякані, що навіть не думали сперечатися із цими хлопцями: «На, забирай цей жетон, яка мені різниця». Більшість людей проходило повз турнікети безкоштовно».

Але потім раптом усе змінилось. Дійшовши до максимальних показників 1990-го року, рівень злочинності різко зменшився. Найближчими роками кількість вбивств поменшала на дві третини, а число тяжких злочинів – наполовину. До кінця десятиліття в метро скоювалося вже на 75 відсотків менше злочинів, аніж на початку. З якоїсь причини десятки тисяч правопорушників припинили порушувати закон.

Розглянемо, хто чи що змогло запобігти цим проявам суспільної нетерпимості та загального насилля. Цей фактор змін має назву теорії «розбитих вікон». Канадський соціолог Малкольм Гладуел в книзі «Переламний момент» пише: американські криміналісти Уїлсон і Келлінг, спираючись на свої дослідження, зробили висновок, що злочинність – це обов'язковий результат відсутності порядку. Якщо вікно розбите і не полагожено, то перехожі вирішують, що всім байдуже і ніхто ні за що не відповідає. Розбивають інші вікна, почуття безкарності поширюється на все навколишнє середовище, даючи сигнал: так можна робити, давайте спробуємо щось серйозніше [1].

М. Гладуел аналізує соціальні епідемії. Він стверджує, що людина порушує закон не тільки через погану спадковість чи неправильне виховання. Велику роль відіграє те, що він бачить навколо. Голландські соціологи підтверджують цю думку. Вони провели низку цікавих досліджень. Наприклад, на стоянці велосипедів біля магазину прибрали смітник та поклали на рулі велосипедів рекламні листівки. Почали спостерігати – скільки людей викине ці флаєри на землю. Стіна біля магазину була ідеально чистою – листівки викинули лише 33 відсотка велосипедистів від загальної кількості. Через час експеримент повторили, але перед цим попередньо розмалювали стінку магазину безглуздими малюнками – листівки викинули вже 69 відсотків велосипедистів [2].

Повернемося до Нью-Йорку часу «дикої злочинності». У середині 80-х років 20-го століття в нью-йоркському метрополітені відбулася зміна керівництва. Його очолив Девід Ган, а почав роботу з протидії графіті. Не можна сказати, що всій міській громадськості сподобалася ця ідея. «Чоловіче, існує багато інших, серйозніших проблем: технічні помилки, пожежна безпека, злочинність. Чому ти витрачаєш наші гроші на це? Але Ган не змінив своєї думки щодо цього».

Девід Ган коментував це так: «Графіті – це символ зламу системи. Якщо починати процес перебудови організації, то першою нашою перемогою має бути перемога над графіті. Якщо ця битва не буде виграна, то ніякі реформи не відбудуться. Ми готові пустити нові потяги ціною в 10 млн. доларів кожен, але ж якщо ми не захистимо їх від вандалізму: відомо, що відбудеться. Вони протримаються один день, а потім їх спотворять до невпізнання».

Ган дав команду чистити вагони. Щодня кожен вагон, кожен маршрут слідкували

за цим дуже суворо. «Для нас це стало якимось релігійним дійством» – зізнавався Девід Ган пізніше. На кінці маршрутів облаштували миючі пункти. Якщо вагон приходив із графіті на стінах, то малюнки змивали одразу під час розвороту, в іншому ж випадку – вагон зовсім виводили з експлуатації. Брудні вагони, з яких ще не змили графіті у жодному разі не змішувалися з чистими. Ган доносив чітке послання для вандалів та «улюбленців безглузвих малюнків».

«Ми мали депо в Гарлемі, де вагони стояли вночі, – розповідав він. – Першої ж ночі з'явилися тинейджери, які заляпали стіни вагонів білою фарбою. Наступної ночі, коли фарба підсохла, вони прийшли й навели контури, а вже через добу все це розфарбували. Тобто вони дуже старалися: ніч за ніччю. Ми чекали, коли вони закінчать своє «мистецтво». Потім наші робочі взяли валики та за десь усе зафарбували із верху і донизу. Це було наше гірке повідомлення ним: «Ви готові витратити стільки часу для псування поїздів? Давайте. Але цього навіть ніхто не побачить» [3].

У 1990-му році на посаду керівника транспортної поліції був обраний Вільям Братон. Почав свою активну діяльність він не з тяжких злочинів, а зі звичайних безквиткових пасажирів, яких було на той час дуже багато. Чому вирішив саме так? Новий начальник поліції вірив, що як і проблема з графіті, велика кількість безквиткових пасажирів могла бути сигналом та показником відсутності порядку. Це було поштовхом для скоєння більш тяжких злочинів. У той час близько 170 тисяч пасажирів їздило в метро безкоштовно, порушуючи закон. Підлітки просто перелазили турнікети або проривалися силою. І якщо 2-3 особам вдавалося «обдурити» систему, то люди навколо (які б за інших обставин не порушували закон) приєднувалися до них. Вони думали: якщо хтось не платить, то вони теж не мають це робити.

Що ж зробив Братон? Він поставив серед турнікетів по 10 перевдягнених поліцейських. Вони затримували порушників по одному, надягали на них кайданки та вишикували їх один за одним на платформі. Так вони стояли, аж поки не закінчувалася «велика ловля». Після цього їх проводжали до поліцейського автомобіля, проводили поверхневу перевірку, знімали відбитки пальців та шукали в базі даних. Більшість із них мала при собі зброю, інші ж проходили по базі як правопорушники, які перебувають у розшуку. «Для поліцейських ці заходи були такими результативними, що через деякий час вони почали називати нью-йоркське метро Ельдорадо», – розповідав Братон. Дуже швидко «погані хлопці» стали залишати зброю вдома, а щоб зовсім не привертати до себе увагу – почали платити за проїзд.

У 1994 році мером Нью-Йорка було обрано Рудольфа Джуліані. Він забрав Братона з транспортного управління та призначив його шефом поліції міста. Багато хто робить наголос на тому, що саме Джуліані вперше спробував «Теорію розбитих вікон». Це не дуже коректна інформація, хоча дійсно, мер Нью-Йорка зробив великий вклад у розвиток стратегії такої боротьби із злочинністю в межах всього міста.

Поліція зайняла принципово жорстку позицію у ставленні до дрібних правопорушень. Арештовувала кожного, хто хуліганів або здійснював інші протиправні суспільно-небезпечні дії у громадських місцях. Кидання пустих пляшок, розмальовування стін, жебрацтво – усе це було підставою для негайного затримання та доставлення особи до поліцейського відділку з метою подальшого кваліфікування його дій та розгляду справи.

Рівень міської злочинності почав стрімко падати – так швидко як і в метро. Начальник поліції Братон та мер Джуліані пізніше пояснювали, що «дрібні та незначні, на перший погляд, порушення слугували сигналом для скоєння тяжких злочинів». Ланцюгову реакцію було призупинено, криміналізований Нью-Йорк у кінці 1990-х років став найбільш безпечним мегаполісом Америки. Коректні дії влади та поліції виправдали себе.

Теорія «розбитих вікон» або як її ще називають – теорія екологічного дизайну дуже розповсюджена в США, адже там існує багато сучасних міст, де відбувається громадський безлад і наявний помітно низький рівень благоустрою, що обумовлюють певні види кримінальних правопорушень. Більшість криміналізованих штатів США впроваджують положення даної теорії, вона звертає на себе уваги не лише американських науковців-теоретиків, але і практиків.

Наприклад, у 2010 р. капітаном поліції Е. Буком та професором Університету Флориди Р. Шнайдером було опубліковано наукову статтю «Запобігання злочинності шляхом облаштування: 40 років потому» у журналі «Police Chief», що видається

Міжнародною асоціацією начальників поліції. Фінансування даної статті здійснили Національний інститут запобігання злочинності, Асоціація дизайну злочинності Флориди та Департамент поліції м. Гейнсвілл. Спираючись на багатолітній досвід запровадження основних принципів теорії «розбитих вікон» у багатьох містах США, проаналізувавши її вплив на криміногенну ситуацію в країні, авторами було виокремлено певні негаразди, що стають помітними під час реалізації цієї технології, а саме: нестача матеріальних ресурсів для здійснення ефективного впровадження даного механізму муніципальною владою та громадськістю [4].

Проаналізувавши цю статтю, можна визначити провідні засади (стратегії), які автори віднесли до положень теорії «Розбитих вікон» та які слід брати до уваги для якісної організації, забезпечення громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування протидії випадкам майнових і корисливих кримінальних правопорушень:

1) вільне природне спостереження в межах населеного пункту, що не має зайвих споруд, будинків, технічних конструкцій тощо. Ця особливість населеного пункту дасть змогу знаходитись громадянам та поліцейським у контрольованих умовах, а також правопорушникам буде важче безслідно зникнути з місця вчинення кримінального правопорушення / злочину;

2) створення чогось, що схоже на територіальне укріплення (фізичний дизайн) шляхом висадження квітів біля будинків громадян, укладення тротуарної плитки тощо. Такі особливості дизайну будинків є фактом підкреслення приватності певного нерухомого об'єкту особи, що визиває додаткові почуття впевненості у підконтрольності території, а злочинці ж, навпаки, відчувають ризик та небезпеку у разі посягання на цей об'єкт;

3) контроль доступу до майна має здійснюватися шляхом чіткого окреслення меж території будинків, пішохідних доріжок, напрямів входу та виходу. Але не слід перебільшувати межу цих заходів, адже у разі наявності масивних решіток на вікнах, великої кількості грубих заборів, навпаки, у злочинців виникає додаткове бажання порушити межі цієї приватної власності;

4) наступною стратегією теорії «розбитих вікон» є активне сприяння молоді та громадськості з питань усунення та відновлення так званих мертвих зон, закинутих споруд та пустирів. Шляхом розташування на таких об'єктах дитячих майданчиків, інших розважальних комплексів можна досягти збільшення кількості відвідувачів цих місць, що стане проблемою для вчинення протиправних дій на такій території [4].

Ефективним доповненням теорії «розбитих вікон» є модель SAPO (сканування, аналіз, реагування та оцінка). Дана модель характеризується взаємодією поліції та громади. Уперше її було запропоновано канадськими поліцейськими. Вона є найбільш дієвою для досягнення максимального налагодження відносин поліції та громади.

Цей підхід починається із сканування в цілому всієї ситуації у населеному пункті: з'ясування нагальних проблем, опрацювання статистичних даних, документів, медіа-історії, новин та постів в Інтернеті. Аналіз має бути всебічним, з'ясовувати, як і чому сталося те чи інше правопорушення: чому саме на цьому місці відбувається розповсюдження наркотиків, чому поширене насильство у цій сім'ї та чому на цьому перехресті постійно трапляються транспортні пригоди. Такий аналіз має проводитися всебічно: план по законному, ефективному, етичному, реалістичному виконанню поставлених завдань має вибудовуватися завчасно. Реалізація таких заходів є ефективною, якщо вона чітко регламентована у часі, місці, обставинах та суб'єктах, які будуть задіяні під час їх виконання. Також важливим є реагування на ідеї, поради та думки учасників цих заходів. Стадія оцінки складається не з пошуку винних, а з роботи над помилками. Тобто даний етап безпосередньо пов'язаний із думками громади, її зворотнім зв'язком із поліцією [5].

Уперше таку модель було застосовано у невеличкому населеному пункті Канади, якому були притаманні безробіття, бідність, наркозалежність, домашнє насильство, суїцидальні настрої, високий рівень злочинності та корупційна складова. Правоохоронні органи у цій місцевості також мали низку проблем: брак кадрів, достатньої кількості спорядження, матеріально-технічного забезпечення і коштів та недовіра громадян.

Поліцейські вжили заходів щодо зміни обстановки у населеному пункті: вони почали вести статистичні дані, офіційні дані та дані мед. закладів, враховували громадську думку, скарги мешканців, публікації ЗМІ, рівень смертності населення,

аналіз злочинності в різних сферах життєдіяльності. Вони контролювали рейтинг надання послуг поліцією, встановили комунікацію з політиками, підприємцями, медиками та соціальними працівниками. Ситуація почала змінюватися на краще.

Основну увагу поліцією було приділено нормалізації відносин із громадськістю, адже кожен поліцейський має відчувати, що він працює заради когось та його діяльність цінується іншими. Пізніше було організовано навчання поліцейських та оформлені належні умови праці. Усі працівники поліції цього населеного пункту отримали достатньо вихідних для відпочинку та відновлення фізичного та психічного стану, адже кожна хвилина роботи поліцейського пов'язана із стресом та професійним «вигоранням» [6].

Активна профілактична (превентивна) робота поліцейських у школах та інших соціальних закладах принесла лише позитивні зміни. Канадські правоохоронці розповідали про насильство, п'яних за кермом, безпечне поводження зі зброєю, поведінку з батьками, алгоритм дій при виявленні шахраїв, інших злочинців. Поліцейські влаштовували спортивні та культурні заходи, займалися просвітницькою діяльністю, залучали працівників медичних та інших соціальних закладів, судів, прокурорів, адвокатів, відомих спортсменів тощо [5].

Слід зазначити, що лише ефективна діяльність поліцейських може призвести до покращення криміногенної ситуації у державі, для чого поліцейські мають вживати дієвих методів із протидії кримінальним правопорушенням. Це пов'язане з тим, що поліція – це організація, що посідає провідні позиції щодо виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, здійснює свою діяльність у межах компетенції (кожен підрозділ відповідає за кримінальні правопорушення у різних сферах) та функціональності (існують підрозділи, що здійснюють боротьбу з кримінальними угрупованнями).

Працівники поліції протидіють багатьом кримінальним правопорушенням: починаючи від паління або переходу дороги в невстановленому місці, закінчуючи розкриттям особливо небезпечних злочинів. Вони відповідають за криміногенну ситуацію в державі в цілому. Завжди, виявляючи факти нецензурної лайки або викидання звичайного папірця, поліцейські мають за свій обов'язок зробити зауваження тим, хто це зробив [6].

Так склалося історично: незначні правопорушення породжують значні, тому на вулицях міст, сіл та селищ повинна бути достатня кількість поліцейських, щоб люди почувалися в безпеці. Бувають випадки, коли надмірна кількість поліцейських тільки викликає додаткові побоювання населення, тому вони мають діяти за принципом: найбільш ефективна діяльність правоохоронця там, де його менш за все чекають, але більш за все потребують.

Із порушниками правил та норм громадського життя мають проводитися адекватні заходи впливу. Якщо підлітки знаходяться в нетверезому стані на вулиці – батьки мають про це знати та проводити попереджальні заходи. Поліцейський, здійснюючи свою роботу на конкретній закріпленій території, має володіти інформацією щодо винаймання житла та спектра занять студентів. Велику уваги слід приділяти боротьбі з наркоманією серед молоді. Здійснення правоохоронної діяльності можна вважати ефективним лише у разі дотримання цих вимог, адже тільки так працює справжній поліцейський, який готовий завжди та в повній мірі протидіяти негативним явищам суспільства [6].

Дуже серйозним кроком до встановлення загального контролю за всім, що відбувається на вулицях міста, є впровадження розповсюдженої системи відеоспостереження. Якщо розглянути практику міста Дніпра, то на 2016-2020 роки рішенням міської ради було затверджено програму «Безпечне місто», згідно з нормами якої почалося створення системи відеоспостереження. У результаті реалізації трьох етапів цієї програми було встановлено більше ніж 1200 камер, що є дуже ефективними під час розкриття правохоронцями правопорушень. Аналіз отримуваної інформації з камер здійснює ситуаційний центр Дніпровської міської ради (ДМР), у якому весь час працюють 12 операторів, представників правоохоронних органів та структурних підрозділів ДМР. Основними завданнями ситуаційного центру є спостереження за вулицями міста, миттєва комунікація зі спеціальними службами. Слід зазначити, що ситуаційний центр має прямий зв'язок із екіпажами патрульної поліції, що перебувають на чергуванні в місті. На нашу думку, упровадження такого механізму протидії та розслідування правопорушень є дуже дієвим. Він заслуговує на розгляд та перспективу в

застосуванні у багатьох містах України. Адже, як показує практика, ця система є дуже дієвою у ситуаціях виявлення правопорушень та розслідування правоохоронцям скоєних злочинів [7].

Висновки. Слід зазначити, що теорія «розбитих вікон» вимагає якісного дослідження, що шляхом проведення експериментів доведе, наскільки доречним є впровадження таких засад на теренах українських міст і в суспільстві та для допомоги органам, відповідальним за дотримання норм правопорядку й безпеки навколишнього середовища. У цілому теорія «розбитих вікон» виглядає дуже перспективно, адже її впровадження у систему української поліції допоможе пожвавити діяльність окремих підрозділів та активізує всі підрозділи превентивної спрямованості. Також такий підхід може стати якісним підґрунтям для винайдення більш досконалого алгоритму дій, що стане основою ефективної діяльності патрульної поліції України та інших спеціальних підрозділів Міністерства внутрішніх справ.

Застосування теорії «розбитих вікон» на теренах української держави, у системі правоохоронних органів є дуже перспективною. Адже згідно з основною особливістю цієї моделі протидії та запобігання злочинності: криміногенна ситуація на певній адміністративно-територіальній одиниці залежить від загальної кількості дрібних правопорушень. Практика застосування даного підходу до роботи співробітників правоохоронних органів показує, що найдрібніші зміни, пов'язані зі збільшенням контролю та здійсненням нагляду за суспільними відносинами, призводять до значних успіхів, досягнень та перемог. Засмічені вулиці, занедбані житлові будинки, брудне навколишнє середовище, розмальовані стіни є факторами, наявність яких мотивує осіб на вчинення правопорушень та інших негативних проявів неповаги до суспільства. «Теорією розбитих вікон» є не лише краса зовнішньої оболонки, а й внутрішньої – запоруки гармонії, нормального морально-психологічного клімату, добробуту в колективі та у державі.

Застосування моделі САРО в реаліях України є важливим кроком в умовах реформи МВС України у сфері профілактики злочинності. Тісна співпраця держави, органів влади із громадою приносить лише позитивні явища: чистота в населеному пункті, зменшення кримінальних правопорушень, оптимізація процесу функціонування поліції. Реалізація запропонованих концепцій має передбачати попереднє якісне дослідження всіх аспектів даного підходу. Ми вважаємо, що зазначені напрацювання вимагають своєї практичної реалізації на регіональному рівні.

Актуальним є розроблення спільних рекомендацій із органами місцевого самоврядування, громадськістю, проведення семінарів-обговорень сучасних негативних тенденцій суспільства задля здійснення протидії та боротьби із негативними явищами. Теорія «розбитих вікон» – це ефективний чинник профілактики кримінальних проявів. Наприклад, слідчий під час проведення огляду місця події акцентує увагу на найдрібніших деталях й тонкощах як фіксації слідів злочину, так і кримінальної, кримінально-процесуальної та міжнародної нормативно-правової бази. Отже, компетентність та професіоналізм під час дослідження наведеної теорії спроможна призвести до масштабних змін духовно-ціннісної складової українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Кашина І. С. Хаос починається з дрібниць, або теорія розбитих вікон. *BUM online*. 11.06.2017. URL : <https://vumonline.ua/blog/broken-windows-theory/>.
2. Стасюк І. О. Теорія розбитих вікон: чому насправді вона не працює? *Хмарочос*. 09.09.2019. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2019/09/09/teoriya-rozbytyh-vikon-chomu-naspravdi-vona-ne-pratsyuje/>.
3. Рак Р. В. Що таке «Теорія розбитих вікон»? *The Ukrainians*. URL : <https://theukrainians.org/teoriya-rozbytyh-vikon/>.
4. Бук Е. Попередження злочинності за допомогою екологічного проектування. *CPTED 40 Years Later*. – январь, 2010.
5. Харді Т. Про громаду і поліцію Канади і України. *Вісті, News*, 25 (934), с. 4-5.
6. Гребенюк М. В. Американська модель запобігання злочинності (на прикладі роботи поліції міста Нью-Йорка). *Питання боротьби зі злочинністю*. 2018. № 36. С. 61-70.
7. Безпечне місто. Дніпровська міська рада. 24.01.2020. URL : <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/-62/>.

Надійшла до редакції 08.11.2021

References

1. Kashyna, I. S. (2017). Khaos pochynayetsya z dribnyts, abo teoriya rozbytykh vikon [Chaos begins with the little things, or the theory of broken windows]. *VUM online*. 11.06.2017. URL : <https://vumonline.ua/blog/broken-windows-theory/> [in Ukr.].
2. Stasyuk, I. O. (2019). Teoriya rozbytykh vikon: chomu naspravdi vona ne pratsyuye? [Broken window theory: why doesn't it really work?]. *Khmarochos*. 09.09.2019. URL : <https://hmarochos.kiev.ua/2019/09/09/teoriya-rozbytyh-vikon-chomu-naspravdi-vona-ne-pratsyuye/> [in Ukr.].
3. Rak, R. V. Shcho take «Teoriya rozbytykh vikon»? [What is «Broken Window Theory»?] *The Ukrainians*. URL : <https://theukrainians.org/teoriya-rozbytyh-vikon/> [in Ukr.].
4. Buk, E. (2010). Poperedzhennya zlochynnosti za dopomohoyu ekolohichnoho proektuvannya [Crime prevention through environmental design]. *CPTED 40 Years Later*. – yanvar [in Ukr.].
5. Khardi T. Pro hromadu i politysiyu Kanady i Ukrayiny [About the community and police of Canada and Ukraine]. *Visti, News*, 25 (934), p. 4-5 [in Ukr.].
6. Hrebenyuk, M. V. (2018). Amerykanska model zapobihannya zlochynnosti (na prykladi roboty politysiyi mista N'yu-Yorka). *Pytannya borotbi zi zlochynnistyu*. no. 36, pp. 61-70 [in Ukr.].
7. Bezpechne misto. Dniprovska miska rada. 24.01.2020 [Safe city. Dnipro City Council. 01/24/2020]. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/page/-/62/>. [in Ukr.]

ABSTRACT

Artem Herasymov, Andriy Tokar, Oleh Zavistovskyy. Historical aspect of the development of the theory of «Broken Windows» and main problems and benefits of its implementation into the law enforcement system of Ukraine. The main problem of modern crime is the psychological attitude of Ukrainian society to socially dangerous actions. In other words, people are not very concerned about the state of the environment. Ukrainians, constantly seeing manifestations of disrespect for society on the part of others (regardless of whether it is a piece of paper thrown away near a store or an unpaid trip in a vehicle), program themselves in advance, realizing that this is a normal phenomenon.

The application of the theory of «Broken Windows» on the territory of the Ukrainian state, the system of law enforcement agencies is very promising. After all, the main feature of this model of combating and preventing crime: the criminogenic situation in a particular administrative-territorial unit depends on the total number of minor offenses.

The application of the SARO model (scanning, analysis, response and assessment) in the realities of Ukraine is an important step in the reform of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the field of crime prevention. Close cooperation between the state and the authorities and the community brings only positive phenomena: cleanliness in the settlement, reduction of criminal offenses, optimization of the police functioning. The implementation of the proposed concepts should involve a preliminary qualitative study of all aspects of this approach. We believe that these developments require their practical implementation at the regional level.

In general, the theory of «Broken Windows» looks very promising, because its introduction into the Ukrainian police system will help revive the activities of individual units and activate all units of preventive orientation. Also, this approach can be a qualitative basis for inventing a more advanced algorithm of actions, which will be the basis for the activities of the patrol police of Ukraine and other special units of the Ministry of Internal Affairs. The theory of «broken windows» is an effective factor in preventing crime. Therefore, a competent study of this theory can lead to large-scale changes in the spiritual and value component of Ukrainian society.

Keywords: *the theory of «broken windows», pervasive crime, psychological influence, lack of order, signal to commit criminal offenses.*